

**Karjeras attīstības atbalsta sistēmas
Sadarbības padomes sēdes protokols
2013.gada 2.augusts**

Valsts izglītības attīstības aģentūra,
4. stāva apspriežu zāle, Vaļņu ielā 1, Rīga
Sēdes sākums: 14:00

Sēdi vada:

Līga Lejiņa – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta (PIAD) direktore

Sēdē piedalās:

Oficiāli nominētie Karjeras attīstības atbalsta sistēmas Sadarbības padomes (KAAS SP) dalībnieki:

Imants Lipskis - Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta (DTPD) direktors;
Ruta Porniece – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) Eksperte nodarbinātības un izglītības jautājumos

Aleksandra Joma – Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD) direktore

Zenta Anspoka – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) pārstāve

Ināra Dundure – Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos

Laura Treimane – IZM Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta (AIZID) vecākā referente

Oficiāli nominētie SP dalībnieku aizstājēji:

Brigita Miķelsone – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) pārstāve

Jeļena Šaitere – Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Karjeras attīstības atbalsta nodaļas (KAAN) vecākā speciāliste

SP dalībinstīciju pārstāvji:

Ina Vasiļevska – Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) Kvalitātes novērtēšanas departamenta (KND) direktora vietniece

Inga Šīna - Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) Nacionālā koordinatore profesionālās izglītības un nodarbinātības jomā

Ieva Erele - Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozares ekspertu padomes pārstāve

Sēdē nepiedalās:

Baiba Bašķere – IZM, Sandra Falka – VISC, Inita Juhņēviča - IKVD, Agnese Rožkalne- EM, Anita Līce – LDDK, Valda Puiše - NVA, Iluta Krūmiņa – LPIA, Ilze Erdmane – SIVA.

Sēdi protokolē – Nora Kalēja, VIAA, IKAD

Darba kārtības jautājums

1. I.Jaunzemes pētījuma "Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbības izvērtējums Latvijā" secinājumu apspriešana karjeras attīstības atbalsta sistēmas pilnveidei, SP dalībnieku viedoklis par tiem, vienošanās par tālākajiem soļiem pētījuma secinājumu izmantošanā/to īstenošanas prioritāšu noteikšanā.

Sadarbības padomes priekšsēdētāja L.Lejiņa atklāj sēdi, iepazīstina sēdes dalībniekus ar darba kārtību.

Diskusija

L.Lejiņa. Ierosina pētījuma rezultātus izmantot kā neatkarīgu skatu no malas un uzsākt diskutēt par to, kuriem no secinājumiem ir pārliecinošs pamatojums, kuri no pamatotajiem secinājumiem ir prioritāri risināmi, kādā veidā un cik lielā mērā KAAS SP var iesaistīties konkrētu jautājumu risināšanā. Piedāvā katru no secinājumiem izskatīt sekojoši – kam no secinātā piekrītam, kas no minētā ir prioritārs, kā esam gatavi iesaistīties šī jautājuma risināšanā.

I.Lipskis piekrīt, ka šo pētījumu var uzskatīt kā pirmo mēģinājumu izpētīt situāciju, bet secinājumu pielietojums būtu jāvērtē.

L.Lejiņa piekrīt un aicina kritiski paskatīties, kurus no šiem secinājumiem pieņemt kā prioritāri risināmus jautājumus.

A.Joma rosina pētījuma secinājumus ņemt par pamatu, izvirzot prioritātes karjeras atbalsta pakalpojumu plānošanai 2014. – 2020. gada periodam.

Z.Anspoka piekrīt, ka dotais materiāls ir jāuztver, kā neatkarīgs sistēmas izvērtējums, nevis padziļināts pētījums.

L.Lejiņa piedāvā uzsākt diskusiju par pētījuma 1.secinājuma punktu - „Cilvēkresursu attīstība” un jēdziens „profesionālā orientācija”.

A.Joma. Svarīgi būtu noskaidrot, vai ir vēl kādi dokumenti, kuros lietots vecais termins „profesionālā orientācija”. Izglītības likumā tas jau vairs netiek lietots, bet ir ieviesti trīs jauni termini „karjera”, „karjeras izglītība” un „karjeras atbalsts”.

I.Lipskis aicina sekot līdzi, vai tiek pareizi lietota karjeras atbalsta terminoloģija pašlaik izstrādātajos dokumentos, kā piem.. „Jauniešu garantija”, kurš ir jāizstrādā abiem sektoriem (izglītības un nodarbinātības) kopā. Arī šajā dokumentā varētu parādīties sadaļa par karjeras jautājumiem.

Z.Anspoka norāda, ka ar karjeru saistītie termini ir „izkaisīti” pa dažādiem dokumentiem, e-publikācijām un bieži ir ļoti pretrunīgi. Vajadzētu atrast resursus un terminoloģiju pārskatīt, sakārtot un publicēt vienā publikācijā. Nav obligāti tos apstiprināt Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisijā.

I.Erele norāda, ka darba devēji būtu ieinteresēti paturēt jēdzienu „profesionālā orientācija”, lai jaunietis saņemtu profesionālu ievirzi.

L.Treimane norāda, ka šis jēdziens var maldināt un radīt priekšstatu, ka runa ir tikai par profesionālo izglītību.

Dalībnieki vienojās, ka karjeras atbalsta pakalpojumi jāplāno kopīgi nacionālajā, bet jāīsteno sektoru līmenī un ir jāmeklē iespējas turpināt sakārtot KAAS terminoloģiju.

L.Lejiņa piedāvā uzsākt diskusiju par 3.secinājuma punktu - par pakalpojumu pieejamību visām mērķu grupām. Kā norāda pētījums, līdz šim līdzekļu ieguldījums bijis vairāk NVA nekā IZM.

I.Lipskis norāda, ka attiecībā uz pieaugušajiem NVA cenšas nosegt visas mērķgrupas. Taču ir grupas, kuras līdz NVA nenonāk. NVA ir savas iestrādes, bet jāskatās uz izglītības sektoru, lai tiktu vairāk veikts preventīvais darbs.

I.Dundure norāda, ka lauku rajonos, kur nav pieejams NVA atbalsts transporta vai materiālo līdzekļu trūkuma dēļ, jauniešu bezdarba problēma ļoti saistās ar pieejamības un mobilitātes jautājumu. Nepieciešams veidot atbalsta grupas, kas apzinātu šos jauniešus un palīdzētu viņiem. Pašlaik arī daudz kas jau tiek darīts šajā jautājumā.

A.Joma uzsver, ka darbam ar šādu jauniešu grupām ir jāveido speciālistu komandas, kurās būtu ne tikai sociālie darbinieki, bet arī karjeras konsultanti, speciālisti darbā ar jauniešiem.

I.Lipskis norāda, ka programmā „Jauniešu garantija” varētu iestrādāt jautājumu par atbalsta sistēmu šādiem jauniešiem.

L.Lejiņa ierosina iesaistītajām pusēm satikties un kopīgi strādāt pie šī jautājuma.

Dalībnieki vienojās, ka plānojot karjeras atbalsta pakalpojumus ir jāakcentē ne tikai preventīvais darbs izglītības sistēmā, bet arī darbs ar neaktīvajiem bezdarbniekiem un jauniešiem, kuri nav ne izglītībā, ne darba tirgū, kuri neregistrējas NVA un nesaņem tur pieejamo karjeras atbalstu.

L.Lejiņa norāda, ka trešajā punktā ir arī minēta problēma par karjeras atbalsta speciālistu neatbilstošu profesionālo sagatavotību.

I.Lipskis norāda uz tālākizglītības iespēju trūkumu NVA speciālistiem. Pieejama ir vien iekšējā apmācība.

A.Joma norāda, ka KAAS tiek sniegti dažādi pakalpojumi, kuru sniegšanā var tikt iesaistīti dažādas sagatavotības speciālistus, kā piem. tādi, kuri strādā tikai ar informācijas sagatavošanu

un/vai sniegšanu, citi, kuri sniedz individuālās konsultācijas, citi, kuri organizē informatīvos pasākumus profesiju iepazīšanai vai pirmo darba prasmju apguves pasākumus.

B.Miķelsone norāda, ka NVA ir izstrādājis labu speciālistu iekšējās sagatavošanas sistēmu. Problēma ir izglītības sektorā. Būtiski ir neizslēgt no aprites praktiķus, kuri nav ieguvuši formālu izglītību, bet prasmes apguvuši ilgstoši strādājot.

I.Vasiļevska norāda, ka pašlaik karjeras konsultanta kvalifikācija atbilst 5.līmenim. Ja ir nepieciešami zemākas kvalifikācijas speciālisti, tad ir jāveido jauna profesija.

Dalībnieki vienojās, ka karjeras atbalsta speciālistu apmācības jautājums un gradācijas, jeb speciālistam izvirzīto prasību un veicamo pienākumu jautājums ir aktuāls un turpmāk risināms. Tiek ierosināts LKAAA sagatavot sākotnējus priekšlikumus par to, kāda veida speciālisti nepieciešami izglītības sektorā, kādi ir viņu veicamie pienākumi, un kādai būtu jābūt to izglītībai. LKAAA pārstāves aņem priekšlikumu sagatavot.

L.Lejiņa ierosina pāriet pie 4.secinājumu punkta par sadarbības mehānisma pilnveidi.

A.Joma informē, ka VIAA mājas lapā ir izveidota sadaļa, kurā ir atrodamī dokumenti par KAAS SP normatīvo regulējumu, darbības mērķiem un dalībnieku sastāvu. Vietnē tiks publiskoti arī sēžu protokoli. Bet jautājums ir vai KAAS SP pašreizējā statusā ir pietiekoši ietekmīgs „spēlētājs” KAAS un vai nebūtu jāmaina KAAS SP nolikums, lai stiprinātu padomes lēmumu ietekmi un tie kļūtu saistošāki pārējām institūcijām.

I.Lipskis atgādina par to, kāds bija KAAS SP izveides sākotnējais mērķis. Viņaprāt pašlaik sadarbības un koordinēšanas mērķis ir jau sasniegts, bet ir vēlme darīt vairāk.

Tiek ierosināts visiem iesniegt savus priekšlikumus sekretariātam par to, kā veicināt KAAS SP atpazīstamību un padarīt sēdēs pieņemtos ieteikumus vērā ņemamākus.

Dalībnieki piekrīt, ka ir jāturpina risināt jautājumu par KAAS SP lēmumu ietekmes stiprināšanu.

L.Lejiņa ierosina pāriet pie 8.secinājumu punkta par izglītības iestāžu akreditācijas procesu.

I.Vasiļevska uzsver, ka apgalvojums par akreditācijas procesa formālumu ir apšaubāms. Ir izstrādātā īpaša metodika akreditācijas procesam. Taču skolām trūkst finansējuma karjeras konsultanta amata algai un nereti pedagogi ir tie, kas organizē 3 pasākumus gadā.

L.Lejiņa norāda uz nepieciešamību diskutēt, vai 3 pasākumu organizēšana gadā ir pamats kritērija izpildei akreditācijas ietvaros, un aicina IKVD pēc kāda laika nākt klajā ar saviem secinājumiem un ieteikumiem, pieaicinot arī LDDK pārstāvjus. Iesaka šo jautājumu skatīt arī profesionālās izglītības kontekstā, it sevišķi kompetenču centru veicamo uzdevumu ietvaros un jautā, kad varētu notikt šāda sadarbība.

A.Joma iesaka, ka akreditācijas ekspertu sagatavošanā arī vajadzētu iesaistīt karjeras atbalsta speciālistus. Šādi varētu panākt, ka eksperti paši izprot, kādam ir jābūt karjeras atbalsta pakalpojumu klāstam izglītības iestādēs.

B.Miķelsone norāda, ka izglītības standartā nav definētas karjeras vadības prasmes, kaut arī tās tiek minētas. Būtu nepieciešams definēt, kas katrā klašu grupā skolēnam ir jāapgūst, lai būtu konkrēti kritēriji, pēc kuriem novērtēt, vai karjeras atbalsta darbs skolā norit pietiekamā līmenī.

I.Vasiļevska paskaidro, ka kopš metodikas izstrādes pagājuši 2 gadi un pašlaik tā tiek pārskatīta. Pieļauj, ka varētu pieaicināt LKAAA ekspertus, kas varētu palīdzēt šajā procesā, kurš varētu tikt uzsākts nākamā gada janvārī. Arī informē, ka ekspertu apmācības tiek plānotas un to programmā varētu ietvert arī karjeras atbalsta jautājumus.

L.Lejiņa ierosina pāriet pie 12.secinājumu punkta par karjeras atbalstu augstākajā izglītībā.

L.Treimane informē, ka viens no jautājumiem, ar kuriem strādā augstskolas, ir absolventu monitorings, kas varētu palīdzēt studētgrībētājiem jau savlaicīgi apzināties savas nodarbinātības iespējas pēc studijām.

L.Lejiņa norāda, ka viena no problēmām ir augstais atbirtuma procents pirmajā studiju kursā. Kā labās prakses piemēru var minēt LU karjeras centru, kas mērķtiecīgi strādā ar šo jautājumu. Vai ir iespējams izstrādāt vienotus metodiskos ieteikumus augstskolām, kā strādāt ar šo problēmu?

A.Joma iesaka uzaicināt augstskolas uz kopīgu tikšanos, kurās tās pastāstītu par pašreizējo karjeras atbalsta darbu. KAAS SP, nepieciešamības gadījumā, varētu sniegt ieteikumus situācijas uzlabošanai.

Dalībnieki vienojās, ka jautājums par karjeras atbalsta pakalpojumiem augstākajā izglītībā ir izskatāms plašākā kontekstā un ir nepieciešama dziļākā analīze, lai varētu izstrādāt KAAS SP ieteikumus.

L.Lejiņa norāda, ka sēdei plānotais laiks ir izsmelts, tāpēc jāvienojas par turpmāko darbu ar pētījuma secinājumiem. Turpināt varētu divos veidos: sanākt uz kopīgu sēdi vēlreiz, piem. septembrī vai arī katrs var rakstiski iesūtīt savus ierosinājumus.

I.Lipskis norāda, ka par atlikušajiem jautājumiem nodarbinātības jomai nebūs nekas piebilstams.

L.Lejiņa ierosina atsevišķi tikties izglītības jomas partneriem, lai izskatītu atlikušos punktus un veidotu sistēmisku skatījumu uz investīciju izlietojumu.

Dalībnieki vienojās, ka izglītības sektora pārstāvjiem ir jātiekas klātienē vēlreiz, lai pabeigtu izskatīt pētījuma secinājumu neizdiskutētos punktus.

Kopsavilkums:

1. Tiek pieņemts lēmums I.Jaunzemes pētījuma "Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbības izvērtējums Latvijā" secinājumus izmantot kā neatkarīgu skatu no malas un izmantot tos par pamatu sākuma diskusijām plānojot KAAS pilnveides prioritāros virzienus.
2. Uzaicināt LKAAA izstrādāt priekšlikumus karjeras atbalsta speciālistu iespējamajiem amatu veidiem, veicamajiem pienākumiem, kompetencēm un nepieciešamo izglītību.
3. Turpināt diskutēt par KAAS SP lēmumu ietekmes stiprināšanas iespējām karjeras atbalsta politikas plānošanas procesos – karjeras atbalsta pakalpojumu nodrošinājums un pieejamība ne tikai izglītības sistēmā esošajiem un bezdarbniekiem, bet arī tiem jauniešiem, kuri nav ne izglītībā, ne darba tirgū.
4. Ieteikt IKVD izglītības iestāžu akreditācijas noteikumos iestrādāt stingrākus, uz pierādījumiem balstītus karjeras atbalsta pakalpojumu mērīšanas rādītājus, organizēt akreditācijas komisijas locekļu kompetenču pilnveides pasākumus karjeras izglītības jautājumos.
5. Organizēt septembrī KAAS SP sēdi tikai izglītības sektora pārstāvjiem pētījuma secinājumu neizdiskutētajos jautājumos.

SP priekšsēdētāja

Protokolēja:

L.Lejiņa

N. Kalēja